

LICHAAMS- EN SEKSUALITEITSBELEVING EN RELATIEVORMING BIJ CLIËNTEN BEGELEIDINGSVISIE

1. Algemene uitgangspunten van de begeleidingsvisie*

- Fundamenteel respect voor de cliënten en hun anders-zijn ligt aan de basis van het algemene zorgaanbod van OC Cirkant. We beogen het algemene welzijn van elke cliënt en dit omvat ook lichaams- en seksualiteitsbeleving en relatievorming. Deze aspecten bepalen mee de kwaliteit van leven van ieder persoon.
- De cliënten kunnen, ongeacht hun verstandelijke beperking, seksuele gevoelens hebben. Ze kunnen echter niet vrij kiezen in hun levenssituatie en kunnen niet de verantwoordelijkheid dragen voor de beleving van hun seksualiteit en het vormen van een relatie. Indien er noden of behoeften zijn, proberen we ook hier zorg op maat na te streven en hen zo menswaardig mogelijk te begeleiden.
- De onderwerpen lichaams- en seksualiteitsbeleving en relatievorming maken deel uit van de individuele dienstverleningsovereenkomst van de cliënt en kunnen aan bod komen in de besprekingen (multidisciplinair team, bewonersbespreking,...). Een dialoog met bewindvoerders/familie is belangrijk. In de begeleiding van de cliënten hebben we oog voor de privacy.
- Indien er sprake zou zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag verwijzen we naar de procedure 'Het voorkomen, detecteren van en gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de cliënt.

2. De nood aan contact, intimiteit en lichaamsgebonden ervaringen

- In het contact tussen cliënten en medewerkers dient ruimte te zijn voor het uiten van respect, waardering, vriendschappelijkheid en genegenheid. De meeste cliënten van de intensieve woonondersteuning zijn, omwille van hun verstandelijke beperking, lichaamsgebonden ingesteld. De basis van elke begeleidingsrelatie is het 'graag gezien worden', respect voor de eigenheid... Dit krijgt vorm via allerlei lichamelijke signalen: stemgebruik en intonatie, maar ook een handdruk, een stevige of speelse knuffel, een aai over het hoofd,...
- Lichamelijk contact met cliënten moet bewust gehanteerd worden. Van medewerkers wordt verwacht dat zij zich afvragen waarom, waar en onder welke voorwaarden cliënten al dan niet aangeraakt willen worden.

* We verwijzen hierbij ook naar het ethisch advies rond 'seksualiteit bij personen met een handicap' vanuit de Broeders van Liefde.

- Alle zorgvragen van cliënten i.v.m. hun nood aan (lichamelijk) contact moeten ernstig genomen worden en indien nodig onderwerp zijn van overleg met alle betrokkenen. Samen maken we afspraken i.v.m. hoe ermee om te gaan.

3. Seksualiteitsbeleving

- Voor de cliënt kan het aanraken van de geslachtsdelen uitingen van seksualiteitbeleving en een vorm van masturbatie zijn. Deze uitingen dienen te worden beschouwd als gedrag, behorend tot de intimiteit van de cliënt.
- We zorgen ervoor dat de cliënt zijn seksualiteit op een respectvolle manier kan beleven, met voldoende aandacht voor de privacy. Tevens hebben we er aandacht voor dat deze uitingen niet storend zijn voor de omgeving. Wanneer masturbatie zelfverwendend gedrag wordt, moet de cliënt beschermd worden tegen zichzelf. Indien nodig kan gebruik gemaakt worden van een vrijheidsbeperkende maatregel (vb medicatie, fixatie, afzondering, aanpassing kledij,...).

4. Vriendschap en relatievorming

- Waar mensen met elkaar omgaan kunnen vriendschap en verliefdheid ontstaan. Het uitgangspunt is dat de cliënten zelf bepaalt met wie hij vriendschappen sluit. De medewerkers/bewindvoerders of familie zorgen voor de gepaste ondersteuning bij het aangaan van relaties. We bewaken dat deze relaties verlopen met wederzijds respect en dat beide partners gelijkwaardig zijn.

5. Vorming en voorlichting voor de deelnemers/bewoners

- In de dagondersteuning, Horizon, komen deze onderwerpen in de dagelijkse werking aan bod en voorzien we indien nodig extra vorming omtrent lichaams- en seksualiteitsbeleving, intieme hygiëne, relaties en vriendschappen. Deze vorming biedt groeikansen aan de cliënten en werkt preventief t.a.v. eventueel seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Voor cliënten in de intensieve woonondersteuning die de behoefte uiten of voor wie in teamoverleg blijkt dat ze er nood aan hebben, zoeken we gepaste ondersteuning rond dit thema.